

IMPORTANȚA UTILIZĂRII METODELOR MODERNE DE ÎNVĂȚARE-METODA MOZAICULUI

Prof. înv. primar Bănulescu Marian-Lucian

Școala Gimnazială „Constantin Brâncoveanu”, Rm. Sărat, județul Buzău

Metoda Mozaicului sau “metoda grupurilor interdependente” este bazată pe învățarea în echipă (team-learning). Toți elevii primesc câte o sarcină de lucru în care trebuie să devină „specialist/expert”. Fiecare elev are și responsabilitatea de a transmite informațiilor asimilate celorlalți colegi.

ETAPE ȘI FAZE:

- 1.Pregătirea conținutului de studiu
- 2.Împărțirea colectivului în echipe de învățare - conține faza independentă
- 3.Constituirea grupurilor de experți – conține faza discuțiilor în grupul de experți
- 4.Revenirea în echipa inițială de învățare - cu faza raportului de echipă
- 5.Evaluarea –cu faza demonstrației

1.PREGĂTIREA CONȚINUTULUI DE STUDIU:

Cadrul didactic împarte tema de studiu în 4 sau 5 subteme. Opțional, poate stabili pentru fiecare temă elementele principale formulate sub formă de întrebări sau sub forma unui text eliptic care va putea fi completat numai atunci când elevul studiază materialul propus.

Compune o fișă de expert, în care trece cele 4 sau 5 subteme propuse, care va fi oferită fiecărui grup în parte.

2. ÎMPĂRȚIREA COLECTIVULUI ÎN ECHIPE DE ÎNVĂȚARE:

În funcție de numărul de elevi din clasă, se organizează colectivul în echipe de învățare de câte 4-5 elevi. Oricare elev va primi un număr de ordine și va avea ca sarcină să învețe în mod independent subtema potrivită numărului său. Elevul trebuie să devină specialist/expert în problema primită.

Faza independentă—elevii studiază subtemele în mod independent. Acest studiu poate fi făcut în clasă sau poate constitui o temă pentru acasă, urmând ca celelalte etape să se desfășoare în altă oră, anunțată în această etapă.

3. CONSTITUIREA GRUPURILOR DE SPECIALIȘTI/EXPERTI:

După ce au parcurs faza de lucru independent, experții cu același număr se reunesc pentru a aprofunda subtemele corespunzătoare. Dacă grupul de experți are mai mult de 6 membri, acesta se împarte în două grupe.

Faza discuțiilor în grupurile de experți—elevii prezintă un raport individual asupra a ceea ce au studiat independent. Au loc discuții pe baza datelor și materialelor avute la dispoziție, se adaugă elemente noi și se precizează metodele prin care noile cunoștințe vor fi transmise și celorlalți

membri din echipa inițială. Din punctul de vedere al aranjamentului fizic, mesele de lucru ale grupurilor de experți trebuie plasate în diferite locuri ale sălii de clasă, pentru a nu se deranja reciproc.

Scopul comun al fiecărui grup de specialiști/experti este să învețe cât mai bine, având responsabilitatea propriei învățări și a comunicării informațiilor cât mai eficient colegilor din echipa inițială.

4. REVENIREA ÎN ECHIPA INIȚIALĂ:

Urmează faza raportului de echipă—specialiștii/expertii transmit cunoștințele asimilate, învățând la rândul lor cunoștințele pe care le transmit ceilalți elevi, specialiști/experti în celelalte teme. Modalitatea de transmitere trebuie să fie scurtă, precisă, atractivă, putând fi însoțită de suporturi audio-vizuale. Specialiștii/expertii într-o anumită subtemă pot demonstra o idee într-un mod personal, pot citi un rezumat, pot folosi calculatorul/tableta/telefonul, pot concretiza ideile cu ajutorul unor desene, a diagramelor sau a fotografiilor. Membrii sunt stimulați să discute, să pună întrebări și să-și noteze informațiile esențiale, fiecare realizându-și propriul plan de idei.

5. EVALUAREA:

Faza demonstrației—grupele prezintă rezultatele întregii clase. Chiar din acest moment elevii sunt pregătiți să demonstreze ce au învățat. Cadrul didactic poate pune întrebări, poate cere un rezumat sau un eseu, poate da spre rezolvare fiecărui elev o fișă de evaluare. Dacă se recurge la evaluarea orală, atunci fiecărui elev i se va adresa o întrebare la care va răspunde fără ajutorul echipei.

Metoda mozaicului poate fi utilizată cu succes la clasa a IV-a, pentru studierea temei „Resursele naturale și protejarea lor”, în cadrul disciplinei opționale „Micii ecologiști”. Fiecare grup trebuie să se documenteze cu privire la o resursă naturală (apă, sol, sare etc.), să adune informații referitoare la subtema primită, folosind diverse surse: internet, reviste, enciclopedii și stabilește modalitatea în care se transmit informațiile către grupul inițial. Reîntorși în grupul inițial, experții prezintă, pe rând, informațiile, ideile descoperite în cadrul grupului de experți și rețin informațiile oferite de ceilalți colegi de echipă. În final, fiecare grup face propria prezentare a temei.

AVANTAJELE METODEI MOZAIICULUI:

Strategia Mozaicului este focalizată pe dezvoltarea capacităților de ascultare, de comunicare, cooperare, reflectare, gândire creativă și rezolvare de probleme.

Elevii trebuie să asculte activ comunicările colegilor, să reflecteze, să asimileze informațiile trecându-le prin filtrul propriu, să expună ceea ce au învățat, să lucreze în grup la realizarea sarcinilor, să identifice cea mai eficientă metodă pentru a-i învăța și pe colegii lor ceea ce au învățat.

Sarcina comună poate fi îndeplinită numai în cazul în care fiecare elev va participa activ la realizarea ei. Astfel se anihilează efectul Ringelmann sau lena socială, care apare cu deosebire atunci când un membru al echipei își imaginează că propriul aport la sarcina de grup nu poate fi stabilit cu exactitate. Interdependența dintre toți membrii grupului și individualizarea contribuției fac din metoda Mozaicului un remediu eficace împotriva acestui efect.

Un alt avantaj constă în faptul că, prin activitățile propuse, contribuie la întărirea coeziunii grupurilor și la îmbunătățirea comunicării.

Ierarhiile dispar, întrucât fiecare elev are ceva de transmis și la rândul său este interesat de ceea ce au ceilalți colegi de spus. Elevii sunt învățați să ofere și să primească ajutor.

DEZAVANTAJELE METODEI MOZAIICULUI:

Metoda Mozaicului poate fi aplicată abia după ce elevii își formează deprinderile de muncă independentă, spre sfârșitul ciclului primar și, mai ales, la disciplinele cu un bogat conținut informațional (istorie, geografie, științele naturii), unde conținutul unei lecții este suficient de bogat pentru a putea fi împărțit în 4-5-subteme, care vor fi studiate de experții cu același număr din fiecare echipă.

Presupune imperios existența unui mobilier școlar modular și a unor resurse temporale bogate.

O altă problemă care ar putea să apară în etapa constituirii grupurilor de experți este aceea a realizării sensului și învățării conținutului subtemei date într-un timp diferit de fiecare expert în parte, datorită ritmurilor diferite de citire, de înțelegere și de învățare.

Datorită eterogenității grupurilor de experți, unii vor deveni experți într-un timp relativ mai scurt decât alții, care vor avea nevoie de mai mult timp. Astfel, cei dintâi vor avea de așteptat până ce toți vor aprofunda subtema, pierzând timp.

Aceleași deosebiri se vor regăsi și în faza discuțiilor în grupul de experți, unde elementele de cooperare le vor atenua.

Metoda Mozaicului este, așadar, o metodă de învățare activă, participativă, care se bazează și încurajează transferul de cunoștințe, deprinderi și capacități, care solicită și consolidarea abilităților sociale ale elevilor.

Bibliografie:

1. CERGHIT, IOAN --, „Metode de învățământ” Iași, Editura Polirom, 2006
2. OPREA, CRENGUȚA-LĂCRĂMIOARA --, „Strategii didactice interactive” , București, E.D.P., 2006